

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

LOPS-tuunaamo Terveystieto 3.5.2023

Opetusneuvos Kati Taipale kati.taipale@oph.fi

Asiantuntija Mirka Råback mirka.raback@oph.fi

Lukiokoulutus, taiteen perusopetus ja vapaa sivistystyö -yksikkö

Ohjelma

- Esittäytyminen
- Arviointi lukiokoulutuksessa
- Terveystiedon tukimateriaali, integraatio-opintojaksot
- Kysymyksiä ja keskustelua
- Toiveet ja tarpeet LOPS:n toimeenpanon tueksi

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Arviointi lukiokoulutuksessa

Opetusneuvos Hanna Pohjonen

Lukiokoulutus, taiteen perusopetus ja vapaa sivistystyö -yksikkö

Lukiolaki 714/ 2018 37 §

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin.

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida opetussuunnitelman mukaisen opintojakson suorittamisen aikana **suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin.** Opiskelijan tulee saada palautetta oppimisensa kehittymisestä. Arvioinnin toteuttamisesta ja siihen kuuluvasta palautteen antamisesta päätetään opetussuunnitelmassa.

Esimerkki erään koulun ”monipuolisesta” arvioinnista:

Arviointiähky?

Suunnitelmallisuus?

Tarkoituksenmukaisuus?

Merkityksellisyys?

Aineryhmien kurssiarviointitapoja

Tiedosto M Näytä Lisää Muoto

Arviointilakana:

	A	B	C	D	
1		Äi1	Äi2	Äi3	
2	artikkelikoonnit				x
3	arviointikeskustelu		x		
4	esitelmä (lyhyt)				
5	esitelmä (pitkä)				
6	essee/kirjoitelma				
7	essee (kirjoitustaidon koe n. 900 sanaa)	x	x	x	x
8	lukutaidon vastaus (400 sanaa)	x	x	x	x
9	itsearviointi	x	x	x	x
10	loppukoe	x	x	x	x
11	musiikkikappale			x	
12	oppimispäiväkirja				
13	portfolio				
14	poster				x
15	video	x	x	x	x
16	puhe		x		
17	puheenkuoro	x	x	x	x
18	neuvottelu				
19	väittely				x
20	referaatti	x			
21	runo			x	
22	ryhmäkeskustelu	x	x	x	x
23	sarjakuva			x	
24	näytelmä tms. esitys			x	
25	tuntikuulustelu	x	x	x	x
26	tuntitehtävät				
27	tutkielma (lyhyt)				x
28	tutkielma (pitkä)				x
29	uutisseuranta	x			x
30	vastamainos				x
31	vertaisarviointi	x	x	x	x
32	väittely				x
33	välikoe				
34					
35					

Lukiolaki 714/ 2018 38 §

38 § Opiskelijan **arvioinnista päättää** opiskelijan opettaja tai opettajat yhdessä. Päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opettajat yhdessä.

-> vrt. itsearviointi, vertaisarviointi

Arvioinnin linjauksia

Arvioinnin linjauksia

1) Arviointikulttuuri on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria

- **monipuolinen ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettu arviointi**
- arvioinnin **läpinäkyvyys** (opiskelijoiden osallisuus: arvioinnin perusteet tiedoksi ja keskusteltaviksi, mitä on tarkoitus oppia, miten edistymistä arvioidaan)

2) Arvioinnin tehtävät selkeämmin määritelty:

- **oppimisen tukeminen ja ohjaaminen** (toteutetaan formatiivisella arvioinnilla)
- **osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen** (toteutetaan summatiivisella arvioinnilla)

3) Opintojaksojen arviointi

- **laaja-alainen osaaminen ja työskentely tulee luontaisesti arvioiduksi osana opintojakson arviointia**

Arvioinnin linjauksia

4) Muita huomioita opintojaksojen arvioinnista:

- **Oikeus korottaa** sekä **hyväksyttyä** että hylättyä arvosanaa (5.2.1)

5) Oppiaineen oppimäärän arviointi (5.3):

- Päättöarvosana opintopisteiden mukaan painotettu aritmeettinen keskiarvo
- Jälkikäteen **ei voi poistaa** opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä **hyväksytysti** suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja

Arviointikulttuuri

”Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät lukion arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä **arvoja, normeja ja käytänteitä**, joita sovelletaan **yhteisessä arviointityöskentelyssä**. Arviointikulttuurin näkyväksi tekeminen ja kehittäminen edellyttävät, että lukiossa on **kirjattu yhtenäisiä** arviointiin liittyviä **periaatteita ja käytänteitä**, joiden toteutumista seurataan”. (5.1)

arvioinnin läpinäkyvyys,
opiskelijoiden osallisuus,
monipuolinen arviointi

Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

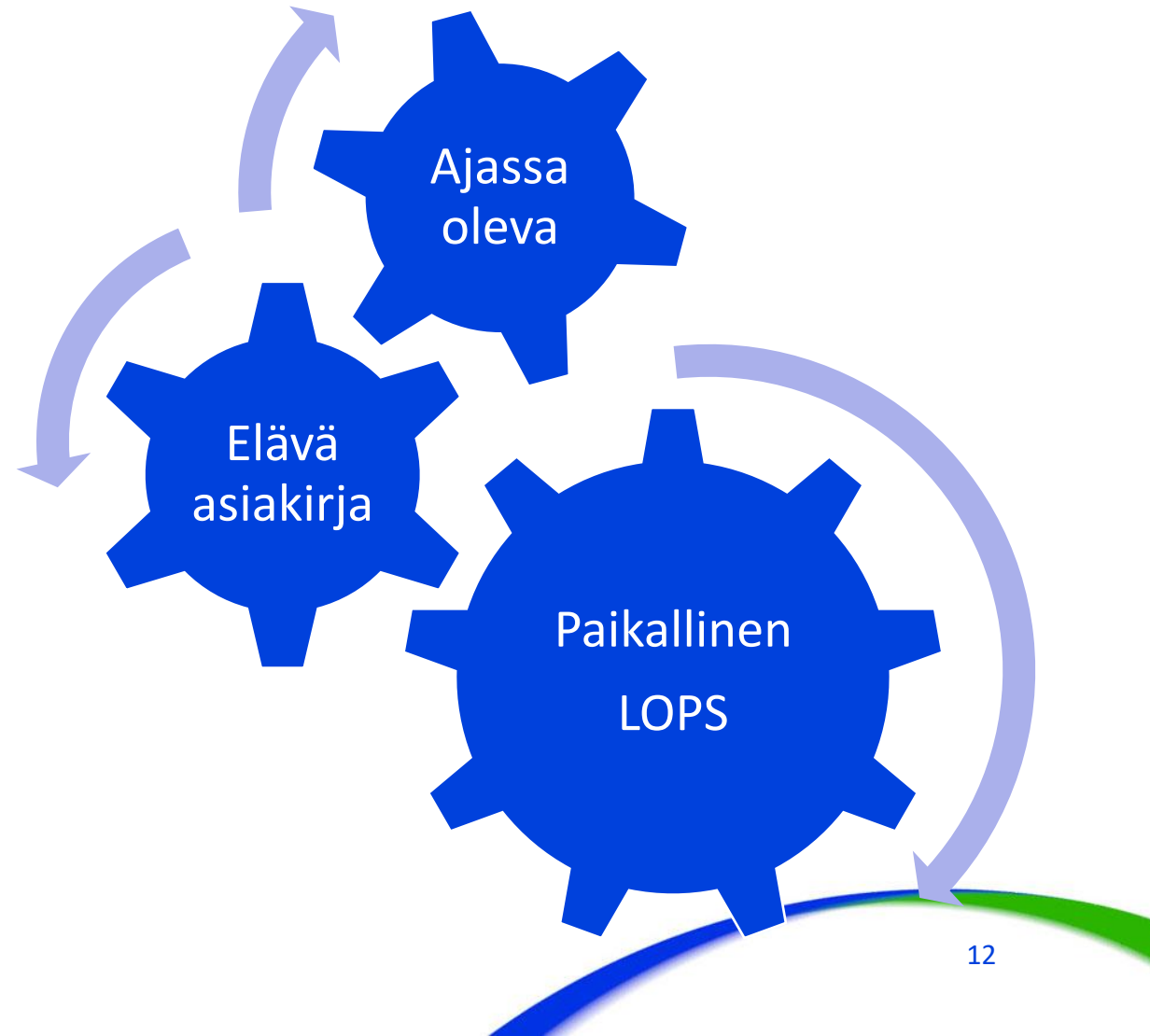
- Lukion opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun perusteella keskeiset paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävät asiat ovat seuraavat (suluissa paikallisesti kirjatut päätökset otostetuista lukiosta):
- ~~opintojaksoittain päätettävät asiat: opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi~~
- oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet (38 %)
- arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet (41 %)
- arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen (24 %)
- **kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt (81 %)**
- **hyväksytyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä (76 %)**
- **opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti (86 %)**
- opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely (14 %)
- todistusten ulkoasu (38 %).

Edellyttää
yhteistä
keskustelua ja
aikaa -> korona?

Selkeitä,
tekniisiä,
yksiselitteisiä

Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

- **Opintojaksoittain päätettävät asiat:**
opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi

Arviointisanasto:

- Arvioinnin tehtävät:
 - formatiivinen ja
 - summatiivinen arviointi
- Arvioinnin kohteet:
tiedot, taidot ja työskentely
- Arvosanat perustuvat monipuoliseen opimisen, osaamisen ja opitun **näyttöön** opintojakson **tavoitteiden** saavuttamisesta

TE1 Moduulin tavoitteena on, että opiskelija:

- pystyy kuvailemaan ja jäsentelemään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä sekä analysoimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen
- osaa selittää erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden merkitystä terveydelle sekä soveltaa keskeisiä sosiaalipsykologisia malleja ja teorioita elintapojen omaksumisen selittämisessä
- tunnistaa omiin elintapoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle sekä antamaan perusteltuja ehdotuksia siitä, miten terveyttä edistäviä elintapoja voidaan ylläpitää ja vaarantavia ehkäistä.

Arvioinnin tehtävät

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen opintojakson aikana

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa **opintojakson aikana** annettava palaute, formatiivinen arviointi. **Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.** Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua. (5.1)

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen - Formatiivinen arviointi

- Kehittävää, kuvailevaa, kannustavaa
- Ei vaadi dokumentaatiota
- On osa päivittäistä työskentelyä ja vuorovaikutusta, **on osa pedagogiikkaa**
- **Systemaattista** ja spontaania, opiskelu-/oppimisprosessista
- **Opiskelija** -> **oppimaan oppimisen taitoja**:
 - Mikä on tämän hetkinen tila? (*nykytila*)
 - Mitkä ovat **tavoitteeni**? (*tavoitetila*)
 - Miten pääsen **tavoitteisiini**?
- **Opettaja** -> auttaa opettajaa ymmärtämään arviointitiedon keruun merkityksen opetuksen kehittämiseen (vastaamaan opiskelijoiden tarpeita ja tavoitteita)

Opintojaksot ja formatiivinen arviointi

Opiskelijan oppimista arvioidaan opintojakson aikana antamalla hänelle **arviointipalautetta opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta.**

Oppimista tukevaa palautetta tulee antaa **riittävän aikaisessa vaiheessa** opintojaksoa, jotta **opiskelijalla on mahdollisuus kehittää** sen perusteella **opiskeluaan ja työskentelyään.** (5.2)

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen lukio-opintojen aikana

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä **lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi** auttavat **opiskelijaa** ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua. (5.1)

Lukio-opintojen aikainen itse- ja vertaisarviointi opettajan tuella

- Itsearviointi = oman toiminnan jäsentynyttä arviointia
- Vertaisarviointi/vertaispalaute = Vertaispalaute* on yksi oppimista tukevan formatiivisen arvioinnin muoto. Vertaispalautteessa arvioitsija ja arvioitava ovat samassa asemassa ja arviointipalautetta annetaan osana oppimisprosessia.

* Jotta palautetta voidaan saada tai antaa, tavoitteen saavuttamista on pitänyt ensin arvioida.

Oppijan arviointiosaamisen
kehittäminen ohjaamalla ja
osallisuutta vahvistamalla
(Karvi, "Että tietää missä on menossa":
<https://helda.helsinki.fi/handle/10138/300928>)

Lukio-opintojen aikainen itse- ja vertaisarviointi

- ”Opettajan tuella” -> koko koulu ohjaa
- *”auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua”.*
 - Suuntaa tulevaan
 - **Itsearviointi, vertaisarviointi eivät ole osa summatiivista arviointia**
- Pohdintaa:
 - **Ohjauksellinen näkökulma**
 - **Yhteistyötä opintojaksoissa, lukio-opintojen aikana?**
 - Itsearviointitaidot, osana opiskelutaitoja/työskentelytaitoja, voivat olla arvioinnin kohteena opintojaksoissa (esim. kielten summatiivisessa arvioinnissa)

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, **summatiivinen arviointi**. Osaamisen arviointi perustuu **todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet**. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltyjen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan. (5.1)

Opintojaksot ja summatiivinen arviointi

Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suoritusmerkintä opintojakson päätyttyä.

Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. (5.2)

Opintojakson arvosanan ei pitäisi tulla opiskelijalle ”yllätyksenä”.

Arvioinnin kohteet: tiedot, taidot ja työskentely (5.2)

- Tiedot ja taidot – opintojaksojen tavoitteet (ml. laaja-alainen osaaminen, muista huomioida oppiaineiden yleiset tavoitteet)
- Työskentely:

Työskentelyn arviointi on osa opintojaksojen arviointia. Työskentelyn arviointi perustuu opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa täsmennettyihin **oppiaineiden tavoitteiden sisältämiin työskentelytaitojen tavoitteisiin**.

Työskentelytaitoja ovat muun muassa itsenäisen ja yhdessä työskentelyn taidot, taito suunnitella ja arvioida omaa työskentelyään, taito toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen sekä taito toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

Terveystiedon opetuksen yleiset tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy luomaan kokonaiskuvaa terveydestä ja sen yksilöllisistä, yhteisöllisistä, yhteiskunnallisista ja globaaleista edellytyksistä, pystyy tekemään perusteltuja ehdotuksia siitä, miten omaa...
- osaa hakea tietoa eri lähteistä, soveltaa ja analysoida terveyteen liittyvää tietoa sekä arvioida tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä...
- osaa analysoida ja arvioida omien tarpeiden, käsitysten, kokemusten, asenteiden ja arvojen ohjaavaa vaikutusta terveyteen liittyvissä valinnoissa sekä omien...
- osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä kestävän kehityksen edellytyksiä ja vaikutuksia terveyteen
- osaa valita itselle sopivia ja tilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia oppimisen tapoja sekä osaa asettaa tavoitteita omalle oppimiselleen ja pystyy arvioimaan niiden saavuttamista realistisesti.

..."laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksoissa ja opintojakson arviointi...

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

Arvioitaessa opintojakson tavoitteiden saavuttaminen

– arvioidaan samalla laaja-alainen osaaminen!

TE1 Moduulin tavoitteena on, että opiskelija:

- pystyy kuvailemaan ja jäsentelemään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä sekä analysoimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen
- tunnistaa omiin elintapoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä...
- osaa selittää erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden merkitystä terveydelle...

Hyvinvointiosaaminen

” kehittämällä ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista edellytyksistä sekä lisäämällä valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.... kehitetään opiskelijan itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

.... etsitään selityksiä erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden syntymiselle ja arvioidaan niiden merkitystä. Lisäksi tarkastellaan globaaleja terveyskysymyksiä ja niihin vaikuttamista.”

Pohdintaa poissaoloista ja summatiivisesta arvioinnista

- *"opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan"*
- *"yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja **arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa**, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja tuetaan heidän opintojensa suunnittelua"*
- *... "opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa"*
- *..."opiskelijalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa opintojaksolla edellytetyt tiedot ja taidot, mikäli hän ei ole suorittanut opintojaksoa hyväksytysti"*

Uusintakuulustelut, itsenäinen opiskelu

Kesken oleva opintojakso – keskeytetty - hylätty opintojakso

Opintojaksojen arvioinnista:

- **Arvioinnin tehtävät** (formatiivinen vai summatiivinen)
- **Tavoiteperustaisuus**
- opintojakson tavoitteet ja **arviointiperusteet*** on selvitettävä opiskelijoille opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa (5.1)
- **laaja-alainen osaaminen tulee luontevasti arvioiduksi osana** kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia (kirjoitettu osaksi oppiaineiden tavoitteita) (5.2.6)
- **Työskentelyn arviointi on osa** opintojaksojen arviointia (5.2)

** Esimerkiksi opintojakson arvosanaan (summatiivinen arviointi) vaikuttavat arvioitavat näytöt, kriteerit, itsenäinen suorittaminen, muuta huomioitavaa oppiaineen/oppiaineiden arvioinnin kannalta*

”... työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti...”
(Lukiolaki 714/2018, 37 § 1 mom.)

Miksi arvioin?

Ketä arvioin?

Mitä arvioin?

Miten arvioin?

Milloin arvioin?

Entä sitten...?

Pohdintaa: arviointi ja "integraatio-opintojaksot*"

- Suunnitelmallisuus, johdonmukaisuus – monipuolisuus ja tarkoituksenmukaisuus!
- **Tavoite**perustaisuus
- Mahdollisuus:
 - tuulettaa rakenteita
 - yhteissuunnitteluun ja yhteisvastuuseen arviointityössä
 - uusia arviointitapoja, monipuolisia menetelmiä - huomioi tarkoituksenmukaisuus!

*) Valtakunnallisten pakollisten opintojen ja/tai valtakunnallisten valinnaisten opintojen moduuleista laaditut opintojaksot

Pohdintaa: arviointi ja "integraatio-opintojaksot"

Yksi menetelmä ei voi
mitata kaikkia tavoitteita!

- voidaan välttää päällekkäisyyttä eli samojen tai samantyyppisten asioiden opiskelemista useampaan kertaan -> **opiskelijalle** ja opettajalle **kohtuullisempi työmäärä**
- voidaan **välttää päällekkäisyyttä** arviointitehtävissä (formatiivinen tai summatiivinen), arviointikohteissa (esim. taidot, työskentely), arviointimenetelmien valinnassa -> opiskelijalle ja **opettajille kohtuullisempi työmäärä**

*Mahdollisuus:
aikaa, yhteistyötä, rohkeutta,
luottamusta, erehtymisiä,
sulattelua, onnistumisia*

Arviointiähkyn
välttäminen

"Integraatio-opintojaksot" (esimerkkejä)

Terveystieto ja tilastot (4 op)

MAB5TE2

Hyvinvoiva lukiolainen (6 op)

LI1OP1TE1

Hyvinvointi ja opiskeluvalmiudet (6 op)

TE1OP1PS1

Hyvinvoiva opiskelija (8 op)

LI1OP1PS1TE1

Hyvinvointi ja opiskeluvalmiudet (6 op) TE1OP1PS1

Yhteisenä teemana hyvinvointi

- tunnistaa tapoja edistää hyvinvointiaan ja toimintakykyään. **(OP1)**
- tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta **(PS1)**
- pystyy kuvailemaan ja jäsentelemään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä sekä analysoimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen **(TE1)**

Opiskelija hahmottaa, että hyvinvointi on laaja käsite ja kokonaisuus joka koostuu useista osa-alueista, johon vaikuttavat erilaiset tekijät ja jota voidaan tarkastella useista eri näkökulmista.

Hyvinvointi ja opiskeluvalmiudet (6 op) TE1OP1PS1

Laaja-alainen osaaminen oppiaineissa

- Terveystiedon opetus tuottaa **hyvinvointiosaamista** kehittämällä ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista edellytyksistä sekä lisäämällä valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Terveystiedossa kehitetään opiskelijan itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä.
- Opiskelija osaa opinto-ohjauksen tuella etsiä aktiivisesti tietoa, tarkastella sitä kriittisesti ja soveltaa sitä. Hän oppii kehittämään **hyvinvointiosaamistaan**.
- **Hyvinvointiosaamisen** näkökulmasta psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja. Psykologian tietojen pohjalta opiskelija saa välineitä ymmärtää sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja palauttamisessa.

Hyvinvointi ja opiskeluvalmiudet (6 op) TE1OP1PS1

Paikalliset lisäykset ja laaja-alainen osaaminen

Paikallinen lisäys keskeisille sisällöille: Opiskelijalle esitellään opintojakson aikana lukio-TET, jonka aloittamista suositellaan ensimmäisen vuoden keväällä. Lukio-TET sisältää tutustumisen työelämään 5 - 8 työpaikassa.

Paikallinen lisäys tavoitteille: Opiskelija ymmärtää miten moduulit tukevat toisiaan hyvinvoinnin kannalta.

Laaja-alainen osaaminen opintojaksossa

Hyvinvointiosaaminen: Opiskelija saa jokaisesta moduulista eväitä oman toimintakyvyn ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Opiskelija harjaantuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja oppii kohtaamaan epävarmuutta sekä hakemaan tarvittaessa ohjausta ja neuvontaa. Opinto-ohjauksen tuella hän osaa etsiä aktiivisesti tietoa, tarkastella sitä kriittisesti ja soveltaa sitä.

Monitieteinen ja luova osaaminen: Opiskelija ymmärtää hyvinvoinnin rakentuvan useista eri osa-alueista. Opintojakson aikana opiskelija kehittää monitieteisen ja luovan osaamisen tavoitteiden mukaista sinnikkyyttä, ongelmanratkaisukykyä ja uteliaisuutta uusia oppimismahdollisuuksia kohtaan.

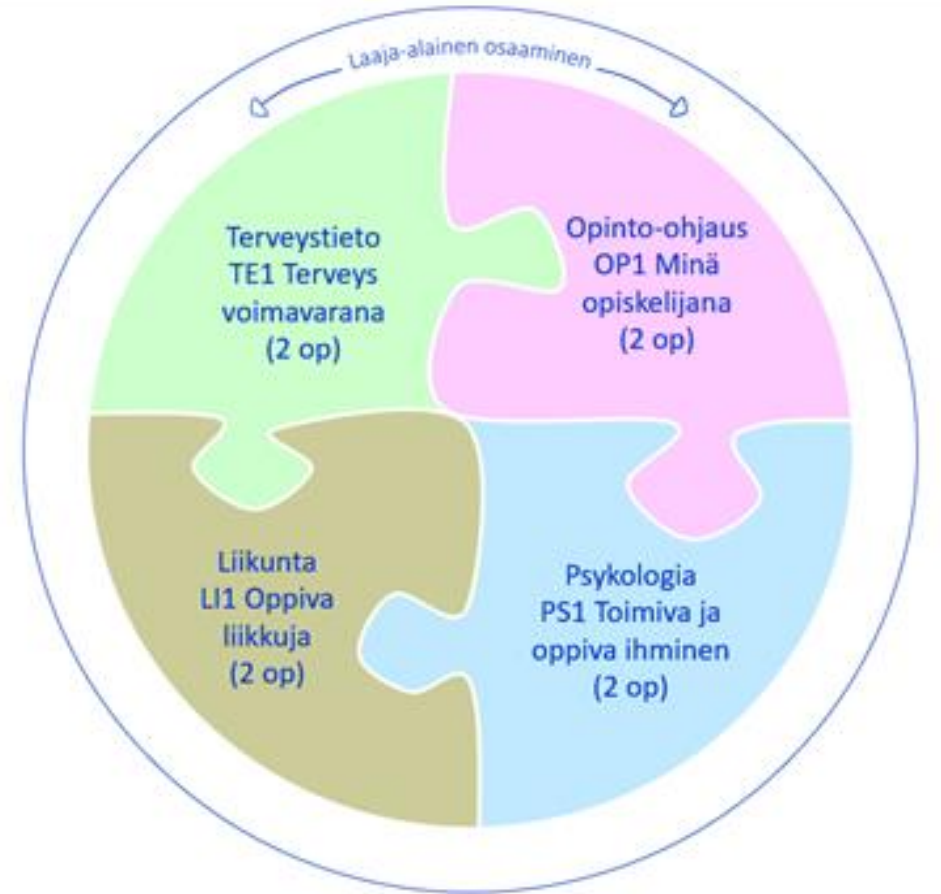
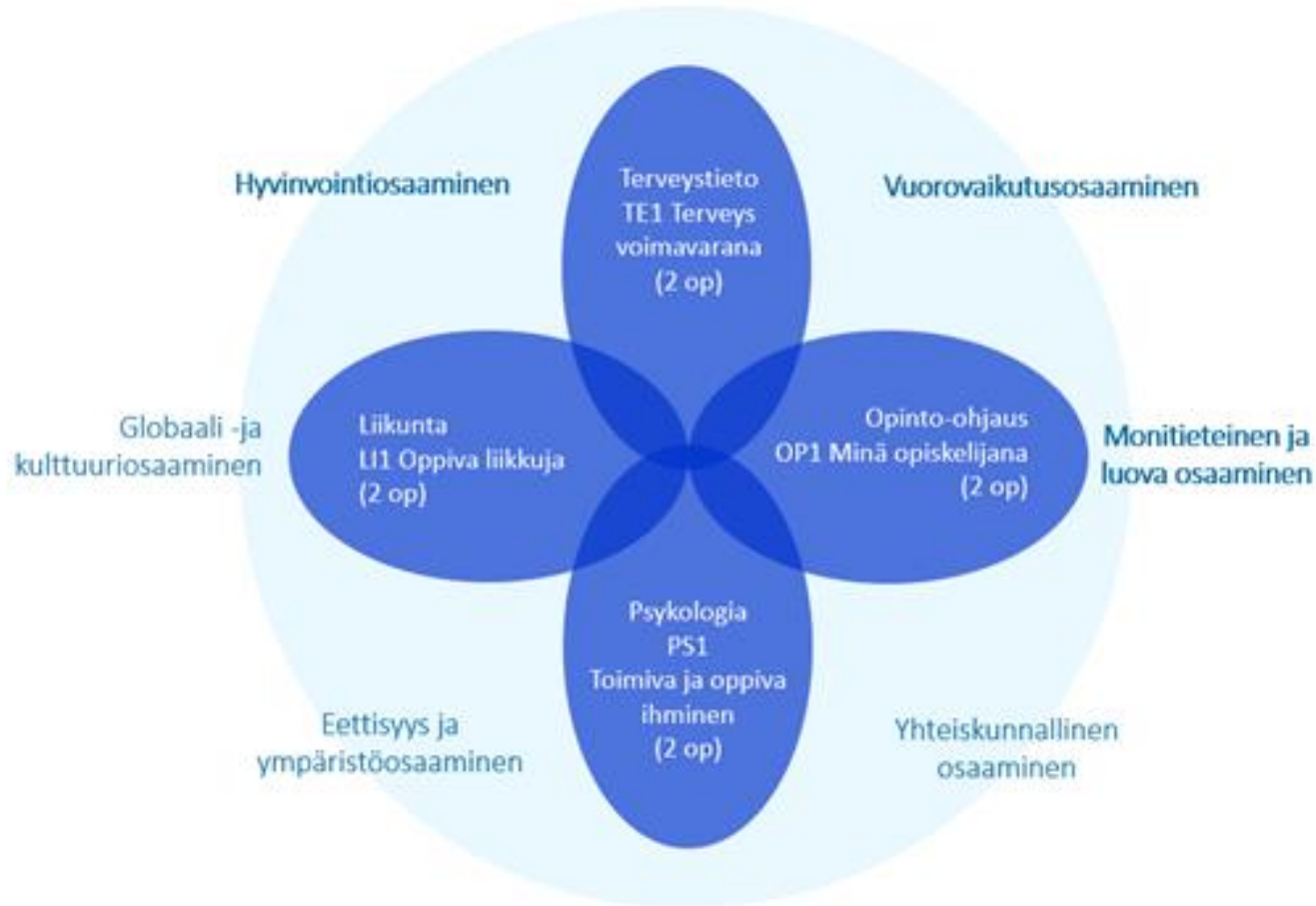
Hyvinvointi ja opiskeluvalmiudet (6 op) TE1OP1PS1

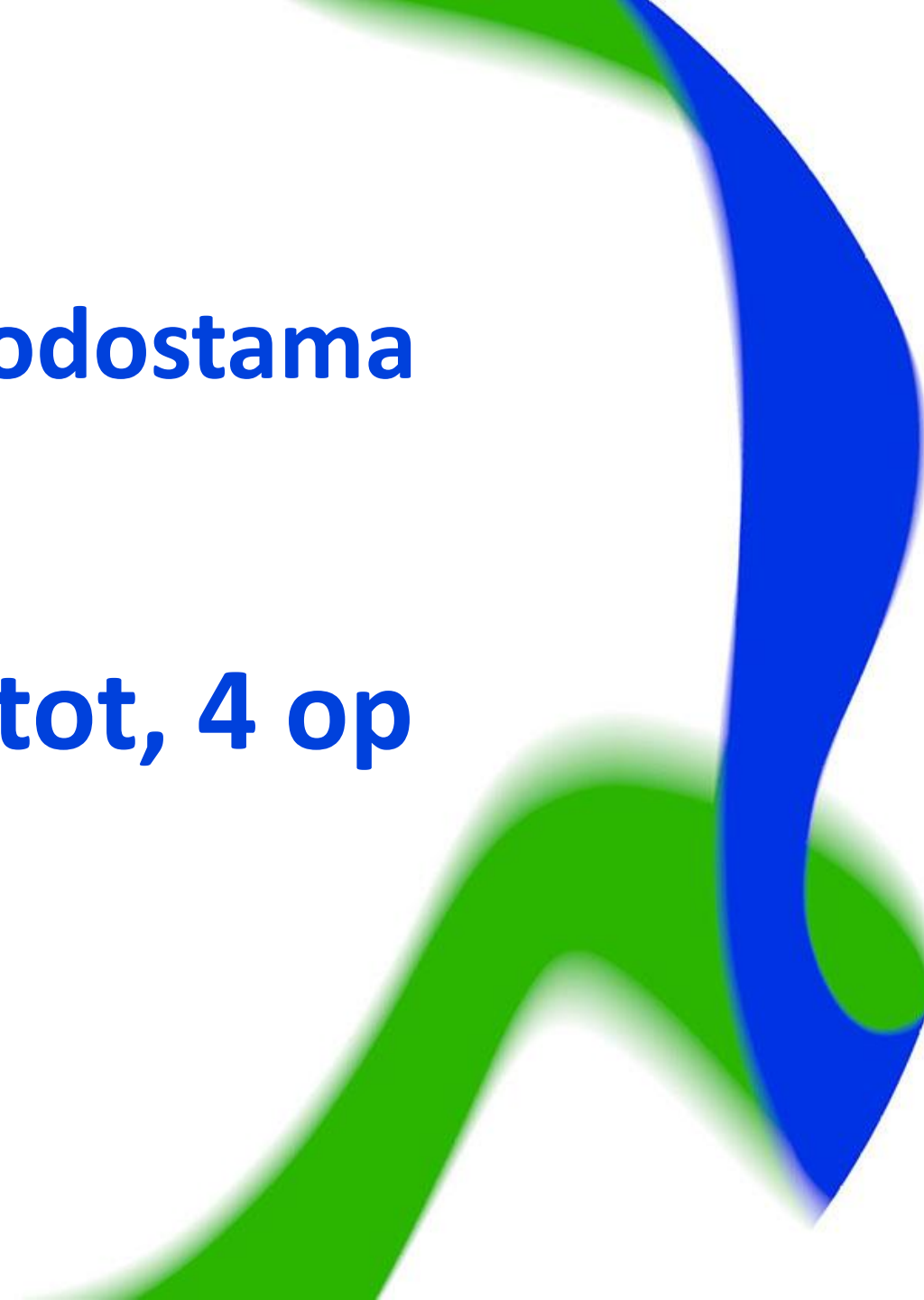
Laaja-alaisen osaamisen toteutuminen oppiaineissa

Opintojaksolle soveltuvia ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita tukevia työtapoja ovat esimerkiksi

- ryhmäkeskustelu, aineistopohjainen kirjoittaminen, tieteellisiin julkaisuihin tutustuminen ja tulkitseminen, mediaseuranta, esitelmät ja muut kirjalliset tehtävät. **(TE1)**
- oppitunnit, tapahtumat, tilaisuudet ja vierailut, oppimistehtävät, itsearviointitehtävät, tiedonhakutehtävät sekä ryhmätyöskentely. **(OP1)**
- ryhmäkeskustelu, aineistopohjainen kirjoittaminen, medialukutaidon harjoittelu, tieteellisten julkaisuiden tulkitseminen, psykologisiin ilmiöihin perehtyminen itsenäisesti. **(PS1)**

Laaja-alainen osaaminen

Esimerkki

**Kahden moduulin muodostama
opintojakso**

Terveystieto ja tilastot, 4 op

Terveystieto ja tilastot, 4 op

Opintojakson moduulit

**Tilastot ja
todennäköisyys
(MAB5)**

2 op ●

**Terveys ja
ympäristö (TE2)**

2 op ●

Terveystieto ja tilastot (4 op) MAB5TE2

Paikallinen lisäys opintojakson tavoitteelle

- Opiskelija tekee korrelaatiotutkimuksen, kyselytutkimuksen terveystiedon aiheesta. Opiskelija vertaa tuloksiaan valtakunnallisiin tuloksiin matematiikan menetelmin.
- Opiskelija harjaantuu käyttämään terveystiedon aiheisiin liittyviä tilastoaineistoja, kuten kouluterveyskysely ja aikuisten terveystapatutkimus.

Terveystieto ja tilastot (4 op) MAB5TE2

Laaja-alainen osaaminen (muutama nosto)

- **Monitieteinen ja luova osaaminen**
 - Opiskelija oppii hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja soveltamaan niitä terveystiedon sisältöjen kontekstissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä mm. tutkimustyönsä raportoinnissa. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen (raakadata, erilaiset taulukoinnit, graafiset esitykset, tunnusluvut) ilmiöiden mallintamisessa, tulosten vertailussa sekä tuloksista keskustelemisessä.
 - Opiskelija oppii hakemaan tietoa ja vertailemaan eri lähteiden luotettavuutta.

Terveystieto ja tilastot (4 op) MAB5TE2

Laaja-alainen osaaminen (muutama nosto)

- **Yhteiskunnallinen osaaminen**
 - Tarkastellaan terveystiedon aiheiden lisäksi monipuolisesti erilaisia yhteiskunnan ilmiöitä tilastomatematiikan keinoin. Voidaan pohtia, miten tilastotietoa voi hyödyntää yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.
 - Tarkastellaan terveysviestinnän muotojen ja vaikutuskeinojen merkitystä ihmisten terveystietoisuudelle ja terveydelle.

Terveystieto ja tilastot (4 op) MAB5TE2

Arviointi esimerkkiopintojaksossa

- Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin opintojakson tavoitteita kohti auttavaa, ei dokumentoitavaa palautetta.
- Arviointi voi kohdistua oppimäärän asiatietojen hallintaan ja käsitteiden täsmälliseen käyttöön, opiskelijan tiedonhankintataitoihin sekä kykyyn soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistellä terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin sinänsä, vaan arviointi keskittyy opiskelijan valmiuksiin analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia.
- Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön ja formatiivisella arvioinnilla tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota.
- Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista, testeistä tai oppimistehtävistä saaduista arvosanoista.
- Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana tukien opiskelijan oppimista.

Tukimateriaalia

Arviointisanastot opettajille ja opiskelijoille

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/lukiokoulutus/lops-2021-tukea-lukion-opetussuunnitelman-perusteiden>

Päivi Atjonen, Formatiivinen arviointi perusopetuksessa, Itä-Suomen yliopisto, 2023 [eRepo - Formatiivinen arviointi perusopetuksessa \(uef.fi\)](#)

Terveystiedon tukimateriaali: integraatio-opintojaksoista terveystiedon tukimateriaali toukokuun loppuun mennessä.

Arviointia toteuttamassa

Näkökulmia monipuoliseen oppimisen arviointiin
(Opetushallitus 2017:4)

- näkökulmia arviointikäytäntöjen kehittämiseen lukiokoulutuksessa
- arviointipalautteen merkitys minäkäsityksen kehittymiselle
- esimerkkejä arvioinnista eri oppiaineissa

Yhteiseen keskusteluun

- Terveystiedon moduulit: TE1 + TE2 ja TE3 "miten hyvin toimivat käytännössä?"
 - "Kuinka ehtisi opettaa terveystiedon aihekokonaisuudet käytettävissä olevan ajan puitteissa?"
- Terveystiedon opintojaksot:
 - Millaisia "integraatio-opintojaksoja"?
 - Mitä paikallisia valinnaisia opintojaksoja?
- Arviointi: mikä haastavaa?
- Tekoälyn käyttö terveystiedon opetuksessa -onko kokemuksia?
- Aiheita seuraavalle LOPS-tuunaamolle?
 - Toiveita voit kirjata chatiin

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Kiitos ja hyvää kevään jatkoa!

t. Kati, Mirka ja Hanna

